

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 116/2011-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho prerokoval sťažnosť JUDr. T. P., Ž., zastúpenej advokátkou JUDr. K. M. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo/47/2010 a jeho uznesením z 8. decembra 2010, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. T. P. nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo/47/2010 a jeho uznesením z 8. decembra 2010 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo/47/2010 z 8. decembra 2010 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. JUDr. T. P. p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 392,73 € (slovom tristodeväťdesiatdva eur a sedemdesiattri centov), ktoré jej j e Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý uhradiť na účet právnej zástupkyne JUDr. K. M. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2011 doručená sťažnosť JUDr. T. P. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo/47/2010 a jeho uznesením z 8. decembra 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“ alebo „namietané uznesenie“).

Sťažovateľka uviedla, že najvyšším súdom je pod sp. zn. 2 Cdo/47/2010 vedené dovolacie konanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co/77/2009 z 27. októbra 2009, pričom je účastníčkou tohto konania v procesnom postavení žalobkyne. Dňa 23. decembra 2010 bolo sťažovateľke doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo/47/2010 z 8. decembra 2010, ktorým bola odložená vykonateľnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co/77/2009 z 27. októbra 2009 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 3 C/10/2001-845 z 27. novembra 2008. Krajský súd ako súd odvolací potvrdil v právnej veci sťažovateľky o ochranu osobnosti označený prvostupňový rozsudok v časti, v ktorej uložil odporcom v 1. a 3. rade zaplatiť sťažovateľke spoločne a nerozdielne nemajetkovú ujmu 300 000 Sk (9 958,18 €) a náhradu trov konania v sume 135 209 Sk (4 488,12 €) a odporcovi vo 4. rade nemajetkovú ujmu

100 000 Sk (3 319,40 €) a náhradu trov konania v sume 237 872 Sk (7 895,90 €) do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Dovolanie proti označeným právoplatným rozsudkom podal odporca vo 4. rade (Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky).

Sťažovateľka poukazuje na rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2010 (ďalej len „rozvrh práce na rok 2010“), z ktorého vyplýva, že predsedom senátu 2C je JUDr. M. V. a členmi senátu sú JUDr. J. K. a JUDr. O. T. a že všetci zákonní sudcovia boli zákonnými sudcami na prerokúvanie vecí a rozhodovanie v predmetnom dovolacom konaní. Na uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo/47/2010 z 8. decembra 2010 je však uvedená ako predsedníčka senátu JUDr. D. Š., ktorá je podľa rozvrhu práce na rok 2010 jednou z predsedníčok senátu 1C. Z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo/47/2010 z 8. decembra 2010 ani z rozvrhu práce na rok 2010 nemožno zistiť dôvod a spôsob zmeny zákonného sudcu.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že *„Sťažovateľke neboli doručené žiadne námietky zaujatosti a ani rozhodnutie v jej veci podľa Rozvrhu práce odporcu na rok 2010 a po pridelení veci náhodným výberom. Na žiadosť sťažovateľky o vysvetlenie dôvodov a spôsobu zmeny zákonného sudcu (sudcov) z 03. 01. 2011 odporca ku dňu sťažnosti neodpovedal.“*

V sťažnosti cituje sťažovateľka relevantné ustanovenia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 3 ods. 3 a 4, § 11 ods. 3, § 18, § 51 ods. 1, 2 a 4 (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“)] dávajúc do pozornosti analýzu rozvrhu práce na rok 2010 a jeho dodatkov, z ktorého nemožno zistiť dôvod, spôsob a ani dátum prerozdelenia už pridelenej veci vedenej pod sp. zn. 2 Cdo/47/2010. Z toho sťažovateľka vyvodzuje, že *„Interpretáciou relevantných ustanovení zákona o súdoch možno dospieť k jednoznačnému záveru, že kľúčovými ustanoveniami vytvárajúcimi garancie pre dodržiavanie ústavou zaručeného práva na nestranný súd je práve ustanovenie určujúce pridelenie vecí systémom tzv. náhodného výberu (ustanovenie § 51 ods. 1 zákona o súdoch), ako aj ustanovenie stanovujúce kritéria uvedeného systému a síce takú podmienku systému náhodného výberu predpokladajúcu*

výber aspoň z dvoch senátov, samosudcov, súdnych úradníkov (ustanovenie § 51 ods. 2 zákona o súdoch) (III. ÚS 153/08-19 zo 14. 05. 2008).“.

Z uvedených dôvodov sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v označenom konaní, ako aj jeho namietaným uznesením.

V sťažnosti sa ďalej uvádza, že namietaným uznesením bola odložená vykonateľnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co/77/2009 z 27. októbra 2009 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 3 C 10/2001-845 z 27. novembra 2008, pričom sťažovateľka nepovažuje spôsob, ktorým bolo toto rozhodnutie odôvodnené, za súladný s princípom právnej istoty ustanoveným v čl. 1 ods. 1 ústavy ani so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy okrem iného aj preto, „že s vysokým stupňom pravdepodobnosti hraničiace s istotou prejudikuje svoje rozhodnutie o dovolaní“.

Sťažovateľka preto považuje aj spôsob odôvodnenia napadnutého uznesenia za taký, ktorý podľa nej svedčí o jeho zjavnej svojvôli a zjavnej neodôvodnenosti.

Z uvedených dôvodov sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd vyslovil, že jej základné práva garantované v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy boli porušené postupom najvyššieho súdu v označenom konaní, ako aj namietaným uznesením. Zároveň sa domáha, aby ústavný súd namietané uznesenie zrušil a priznal jej finančné zadosťučinenie 3 000 €. Napokon požaduje aj priznanie úhrady trov konania.

Podaním doručeným ústavnému súdu 21. januára 2011 sťažovateľka s odvolaním sa na § 52 ods. 2 (sťažovateľka uvádza neprávne § 55 ods. 2, pozn.) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) navrhla, aby ústavný súd rozhodol aj o odklade vykonateľnosti namietaného uznesenia, čo odôvodnila poukazom na obsah sťažnosti a tiež tým, že bez

tohto odkladu by mohlo dôjsť k tomu, že najvyšší súd by mohol rozhodnúť aj o veci samej, t. j. o dovolaní (zrejme v tom istom zložení, ktoré sťažovateľka napáda, pozn.).

II.

Ústavný súd pred predbežným prerokovaním sťažnosti požiadal najvyšší súd o vyjadrenie k sťažnosti.

Predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení zo 14. februára 2011 stručne zrekapituloval obsah sťažnosti, ako aj priebeh konania uvádzajúc, že *«Uvedená vec bola 1. marca 2010 náhodným výberom a prostredníctvom technických a programových prostriedkov pridelená senátu 2 C v zložení JUDr. M. V. (predseda senátu), JUDr. J. K. a JUDr. O. T. (členovia senátu). Súčasne s pridelením veci sa určilo, že sudkyňou spravodajkyňou v tejto veci je JUDr. O. T. Opatrením predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2010 Spr 101/2010-17 bol v rámci občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu vytvorený nový senát 7 C v zložení JUDr. D. Š. (predsedníčka senátu), JUDr. M. S. a JUDr. O. T. (členovia senátu). Článok II ods. 11 rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010, č. Spr 1321/2009, stanovuje, že: „v prípade novovytvoreného senátu predseda Najvyššieho súdu SR na návrh predsedu príslušného kolégia určí, ktoré konkrétne veci z existujúcich senátov prechádzajú do novovytvoreného senátu“. V prípade novovytvoreného senátu 7 C predseda najvyššieho súdu na návrh predsedníčky občianskoprávneho kolégia určil, že veci, ktoré boli sudcom nového senátu 7 C pridelené v ich pôvodných senátoch, a neboli vybavené do 30. septembra 2010, vybaví títo sudcovia v senátoch, do ktorých boli začlenení od 1. októbra 2010. V opatrení predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2010 Spr 101/2010-17 je táto úprava zachytená v časti II Občianskoprávne kolégium, v bode 10, ktorým sa zmenil rozvrh práce najvyššieho súdu tak, že v poznámke na strane 26 sa doplnil ôsmy až desiaty bod (opatrenie je zverejnené na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk v sekcii „Dokumenty“). Predseda najvyššieho súdu takto rozhodol súlade s rozvrhom práce najvyššieho súdu a tiež v zmysle zásady rýchlosti a hospodárnosti súdneho konania, pretože sudcovia zaradení do nového senátu 7 C mali veci, ktoré im boli*

pridelené v pôvodných senátoch už naštudované a bolo by v rozpore s touto zásadou prideliť veci inému sudcovi spravodajcovi na nové naštudovanie veci.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie prejednávanej veci. Za zákonného sudcu treba považovať podľa viacerých právnych prameňov sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady pre výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. III. ÚS 16/00). Na základe pridelenia veci náhodným výberom a prostredníctvom technických a programových prostriedkov sa sudkyňa JUDr. O. T. stala zákonnou sudkyňou vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Cdo 47/2010 a zúčastňuje sa na prejednávaní veci aj naďalej. Nemôžeme teda súhlasiť s tvrdením sťažovateľky, že došlo k zmene zákonného sudcu a že postupom najvyššieho súdu bolo porušené jej právo na zákonného sudcu.»

K ďalšej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to predovšetkým spôsobom, akým bolo odôvodnené namietané uznesenie, predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol, že podľa § 234 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) môže odvolací súd odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Označené ustanovenie pritom nešpecifikuje podmienky, za ktorých tak môže urobiť, a teda ponecháva takéto rozhodnutie na úvahe súdu. Predseda najvyššieho súdu preto vyslovil názor, že „Najvyšší súd pri odôvodnení predmetného uznesenia postupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a vychádzal zo svojej súdnej praxe, na základe ktorej uznesenie o odklade vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 234 Občianskeho súdneho poriadku obsahuje stručné odôvodnenie s odkazom na zákonné ustanovenie a splnenie dôvodov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Je treba pripomenúť, že rozhodnutie o odklade vykonateľnosti je rozhodnutím, ktoré iba dočasne upravuje pomery účastníkov, a to tak, aby sa v prípade zrušenie exekučného titulu predišlo komplikáciám pri následnej reparácii už vykonanej exekúcie. Vzhľadom na povahu a účel uznesenia o odklade vykonateľnosti – ide o rozhodnutie dočasnej a predbežnej povahy – obsahuje uznesenie najvyššieho súdu všetky zákonom

predpísané náležitosti a nemôže byť považované za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu.“

S názorom sťažovateľky, že najvyšší súd prejedikoval svoje budúce rozhodnutie alebo zvýhodňoval dovolateľa, jeho predseda nesúhlasí poukazujúc na to, že v namietanom rozhodnutí sa iba konštatuje, že nemožno s istotou vylúčiť úspech dovolateľa v konaní.

Z týchto dôvodov predseda najvyššieho súdu navrhol sťažnosti nevyhovieť.

Právna zástupkyňa sťažovateľky sa vo svojom stanovisku k vyjadreniu predsedu najvyššieho súdu nestotožnila s jeho tvrdením, že JUDr. O. T. sa stala zákonnou sudkyňou, keďže zákonnými sudcami sa stali podľa nej v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. všetci traja členovia senátu 2C a nielen menovaná sudkyňa, ktorá sama nemôže rozhodnúť o dovolaní, pričom ďalší dvaja sudcovia boli zmenení administratívnym aktom predsedu najvyššieho súdu bez splnenia zákonných podmienok. Sťažovateľka zdôraznila, že *„Rozvrh práce ako akt riadenia predsedom súdu nemôže byť v rozpore so zákonom... Už pridelená vec sťažovateľky po zmene rozvrhu práce nebola prerozdelená náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov. Aktom riadenia predsedu odporcu bola vec sťažovateľky bez náhodného výberu pridelená iným dvom sudcom na rozhodnutie po tom, ako bola náhodným výberom pridelená na rozhodnutie sudcom senátu 2 C.“*

Vzhľadom na tieto dôvody sťažovateľka na dôvodoch svojej sťažnosti zotrvala, a to aj pokiaľ ide o námietky nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktoré obsahuje podľa nej prvky arbitrárnosti a vyúsťuje do názoru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 116/2011-20 z 24. marca 2011 ju prijal na ďalšie konanie. Návrhu na odklad vykonateľnosti namietaného uznesenia nevyhovel. Následne vyzval účastníkov konania na prípadné doplnenie ich vyjadrení vo veci. Najvyšší súd túto možnosť nevyužil. Dňa 20. mája 2011 bolo ústavnému súdu doručené podanie sťažovateľky, v prílohe ktorého predložila opravnú verziu svojej

sťažnosti (bez pisárskych chýb a zrejmých nesprávností). K samotnej veci už neuviedla žiadne nové skutočnosti.

Najvyšší súd aj sťažovateľka ústavnému súdu oznámili, že v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasia s upustením od ústneho pojednávania pri meritórnom prerokovaní tejto sťažnosti.

Ústavný súd v nadväznosti na to podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

1. Predmetom sťažnosti je v prvom rade námietka sťažovateľky, že postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo/47/2010 došlo k porušeniu jej základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi garantovaného v čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy.

1.1 Obsah základného práva na zákonného sudcu

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09).

Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch a pre posudzovaný prípad v Občianskom súdnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov.

Z týchto zákonných úprav vyplýva, že pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva.

K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon.

V posudzovanej veci má význam iba skúmanie, či bola najvyšším súdom rešpektovaná zásada pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce na rok 2010 a spôsobom, ktorý určuje zákon.

1.2 Záonné záruky dodržiavania zásady pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokúvanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Podľa § 49 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. predsedovia súdov zabezpečujú riadenie súdov v oblasti výkonu súdnictva najmä rozvrhom práce.

Podľa § 50 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. sa na účely tohto zákona rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Podľa § 50 ods. 2 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. rozvrh práce obsahuje určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním agendy jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd.

Podľa § 51 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom, tak aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

Podľa § 51 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,

b) zmeny v obsadení súdu sudcami,

- c) výraznej nerovnomernosti zaťažnosti sudcov a
- d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

1.3 Rozhodujúce skutkové okolnosti

Z citovaných ustanovení zákona č. 757/2004 Z. z. treba pre posudzovanú vec vziať do úvahy tieto normy správania sa:

a) ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte,

b) ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom, tak aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí,

c) podľa § 51 ods. 2, 3, 5 až ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. niet žiadneho iného pravidla, ktoré by ospravedlňovalo postup najvyššieho súdu tak, ako ho zdôvodňoval vo svojom vyjadrení k sťažnosti jeho predseda, a napokon,

d) vytvorenie senátu 7C, tak ako je popísané vo vyjadrení najvyššieho súdu, treba podľa názoru ústavného súdu považovať za prípad uvedený v § 51 ods. 4 písm. b) zákona č. 757/2004 Z. z., t. j. za zmenu v obsadení súdu sudcami, a preto prerozdelenie už pridelených vecí sa musí vykonať náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom.

V prípade prerokovávanej sťažnosti ústavný súd musel preskúmať len jednu z uvedených garancií, ktorou je zásada pridelenia vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon.

Podľa sťažovateľky došlo k tomu, že o odklade vykonateľnosti rozhodol iný senát najvyššieho súdu než ten, ktorému bola pôvodne jej vec pridelená v dovolacom konaní.

Najvyšší súd potvrdil, že sudkyňa, ktorá sa stala spravodajkyňou v právnej veci sťažovateľky, sa stala na základe opatrenia predsedu najvyššieho súdu členkou senátu 7C, v ktorom sa zmenili oproti senátu 2C dvaja jeho členovia vrátane predsedníčky senátu. Na odôvodnenie tohto postupu najvyšší súd uviedol, že takýto postup je v súlade s rozvrhom práce na rok 2010, keďže v čl. II ods. 11 v znení dodatkov je uvedené, že „... v prípade novovytvoreného senátu predseda najvyššieho súdu na návrh predsedu príslušného kolégia určí, ktoré konkrétne veci z existujúcich senátov prechádzajú do novovytvoreného senátu“. K takému postupu a prideleniu veci došlo preto aj pri novovytvorenom senáte 7C, ktorého členkou sa stala sudkyňa, ktorej vec bola pridelená ešte v senáte 2C. Podľa názoru najvyššieho súdu nedošlo k odňatiu zákonnému sudcovi, lebo táto sudkyňa naďalej vo veci koná a rozhoduje.

1.4 Právne závery ústavného súdu

Vychádzajúc z obsahu základného práva na zákonného sudcu a v danom prípade zo zásady prideľovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce na rok 2010 a spôsobom, ktorý určuje zákon, treba v prvom rade uviesť, že v posudzovanej veci vytvorením senátu 7C, hoci za účasti sudkyne, ktorej bola vec sťažovateľky pôvodne pridelená v súlade s rozvrhom práce a spôsobom upraveným zákonom o súdoch, došlo k zmene zákonného sudcu, lebo v novovytvorenom senáte sú dvaja noví sudcovia.

Z toho vyplýva, že o dovolaní, ako aj súvisiacich procesných otázkach (aj o napadnutom odklade vykonateľnosti podľa § 243 OSP) po zaradení sudkyne, ktorej bola vec sťažovateľky pôvodne pridelená v súlade s rozvrhom práce na rok 2010 a spôsobom upraveným zákonom č. 757/2004 Z. z. do senátu 7C, už nerozhodujú pôvodní sudcovia senátu 2C, ktorí sa pridelením veci uvedenej sudkyne stali súčasne zákonnými sudcami v tejto veci. Vo veci sťažovateľky teraz koná a rozhoduje nový senát, ktorého však zloženie nezodpovedá požiadavkám kladeným zákonom na zákonného sudcu (zákonných sudcov).

Zákon č. 757/2004 Z. z. totiž v žiadnom prípade neumožňuje prerozdelenie už pridelených vecí, t. j. vecí pridelených síce sudkyňi spravodajkyňi, ale súčasne aj ostatným členom senátu 2C ako zákonným sudcom, novému senátu, ktorého členom je sudca, ktorému vec bola pôvodne pridelená, avšak ostatní členovia sa zmenili, iným spôsobom, než náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom.

Postup prerozdelenia už pridelených vecí opísaný vo vyjadrení najvyššieho súdu tomuto zákonnému pravidlu a záruke na základné právo na zákonného sudcu nezodpovedal, a preto ho možno najmä z hľadiska záruk základného práva na zákonného sudcu hodnotiť ako nemajúci oporu v zákone č. 757/2004 Z. z. ani v inom zákone, a teda svojvoľný, a ako taký porušujúci čl. 48 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 ústavy rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

2. Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K porušeniu označeného základného práva malo dôjsť arbitrárnym odôvodnením napadnutého uznesenia.

Vzhľadom na to, že ústavný súd už na základe záveru o porušení základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy musel obligatórne zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), bolo už bez osobitného významu skúmať, či týmto rozhodnutím došlo aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v rozsahu namietanom sťažovateľkou. Preto, ale tiež so zreteľom na zásadu minimalizácie zásahov do súdneho rozhodovania (napr. I. ÚS 186/08), o tomto namietanom porušení uvedeného základného práva ústavný súd už nerozhodoval a v tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, rozhodnutie, ktorým bolo porušené základné právo, zruší (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a môže vec vrátiť na ďalšie konanie [§ 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V danom prípade na ochranu základného práva sťažovateľky bolo potrebné nielen zrušiť uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo/47/2010 z 8. decembra 2010, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie, v ktorom najvyšší súd bude pokračovať v konaní o návrhu odporcu vo 4. rade na odloženie vykonateľnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 77/2009 z 27. októbra 2009 v právnej veci sťažovateľky o ochranu osobnosti (bod 2 výroku tohto nálezu).

V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné doručením tohto nálezu (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, čo odôvodnila pocitmi nespravodlivosti, ktoré ju sprevádzali pri porušovaní jej základných práv. Ústavný súd sťažovateľke finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 4 výroku nálezu), pretože vychádzal z toho, že v posudzovanej veci sa náprava zisteného porušenia jej základných práv dosiahne samotným zrušením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátením mu veci na ďalšie konanie, čo považoval v danom prípade za dostačujúce.

Sťažovateľka napokon žiadala, aby jej ústavný súd priznal všetky trovy konania, ktoré jej vznikli v konaní o jej sťažnosti pred ústavným súdom. Trovy konania vyčíslila v sume 392,73 €.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnu zástupkyňou sťažovateľky vychádzal z § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka bola vo veci úspešná, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania pozostávajúcich z náhrady trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na to ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €, pretože úkony právnej služby boli vykonané v roku 2011.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie a podanie sťažnosti a písomné podanie vo veci samej z 8. marca 2011) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky po 120,23 € (za jeden úkon právnej služby), 3 x režijný paušál po 7,41 €. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 392,73 €, t. j. v sume vyčíslenej sťažovateľkou.

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011